

Euroopa Majanduspiirkonna finantsmehhanismi programm „Riskilapsed ja –noored“

Avatud taotlusvooru

„Kaasamine ja sekkumised haridussüsteemis“

taotluskutse koos selgitustega

Sisukord

I SISSEJUHATUS	3
Programmi taustateave ja oodatavad tulemused	3
II AVATUD TAOTLUSVOORU TINGIMUSED	4
Avatud taotlusvooru üldeesmärk ja toetatavad tegevused	4
1. Kaasava hariduskorralduse arendamine ning riskis olevate laste toetamine.	4
2. Õppenõustamisteenuse parendamine, tugispetsialistide pädevuse tõstmine ning hariduslike erivajaduste kindlakstegemiseks vajalike hindamisvahendite väljatöötamine, selleks, et parandada õppenõustamisteenuste kvaliteeti ning kättesaadavust kohalikul tasandil.	6
3. Projekti sihtrühm	7
4. Sobivad taotlejad	7
5. Eelisolukorras taotlused	7
6. Taotluse tehnilised ja sisulised nõuded	8
7. Taotluste hindamine ja valik	9
8. Abikõlblikud kulud	12
9. Projekti maksumus, minimaalne ja maksimaalne projektitoetuse summa, toetuse määr ja abikõlblikkuse periood	14
10. Taotluse vormistamine ja esitamine	14

I SISSEJUHATUS

Programmi taustateave ja oodatavad tulemused

Island, Liechtenstein ja Norra aitavad Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) ja Norra toetustega vähendada majanduslikku ja sotsiaalset ebavõrdsust ning tugevdada kahepoolseid suhteid viieteistkümne Kesk- ja Lõuna-Euroopa riigiga. Programm „Riskilapsed ja –noored“ on saanud rahastuse EMP finantsmehhanismist 2009-2014 ning kaasrahastuse Eesti riigi eelarvest. EMP finantsmehhanismi toetatud programmi „Riskilapsed ja –noored“ rahaline maht on 7,652,941 eurot, millest EMP finantsmehhanismi panus on 6,505,000 eurot.

Programmi „Riskilapsed ja -noored“ **eesmärk** on parandada laste ja kuni 26-aastaste noorte heaolu Eestis.

Laste heaolu mõjutavad mitmesugused riskitegurid, millel on edaspidine mõju laste sotsiaalsele ja emotsionaalsele kohanemisele ning haridus- ja tööeluga toimetulekule. Kõige haavatavamad on hooletusse jäetud ja väärkoheldud lapsed, koolist puuduvad, õpiraskuste ja käitumuslike probleemidega õpilased, purunenud, vaeste ja nõrkade sotsiaalsete sidemetega perede lapsed ning kinnistes asutustes viibivad noored.

Programmi oodatavad tulemused

- Efektivsete ja tõhusate meetmete rakendamine riskigrupi lastele ja noortele.
- Alaealiste õigusrikkujate õiguste kaitsmiseks ja ühiskonda reintegreerimiseks vajalike sekkumismeetmete väljatöötamine ja rakendamine.
- Ühtse koordineeriva tugisüsteemi loomine.

Eestil tuleb ületada mitu takistust, et hoida ära riskilaste sattumine kuritegelikule teele ning et edendada laste ja noorte heaolu. Käesoleva programmi eesmärk on lahendada niisugused küsimused nagu tegevuse vähene kooskõlastamine riigi- ja kohalike omavalitsuste asutuste vahel, spetsialistide vähene suutlikkus riskilaste kindlakstegemisel ja toetamisel, mitmekordsete kuritegeliku käitumiseni viivate riskitegurite vältimiseks tulemuslike sekkumismeetmete ja meetodite puudumine, ebapiisavad vanemlikud oskused ning rehabiliteeriva lähenemisviisi ja toetuse puudumine laste ja noorte puhul, kes ei pea enam viibima kinnises asutuses. Üks puudus on ka laste ebapiisav kaasamine haridussüsteemi eesmärgiga ennetada koolist väljalangemist.

Programmi peamine suunitlus on **ennetamine ja valdkondadeülene koostöö**. Programmi elluviimisel keskendutakse laste ja perede toetamise süsteemi kehtestamiseks õigusliku ja organisatsioonilise raamistiku loomisele, mitme ametiasutuse spetsialistide toetamisele varase märkamise ja piisava reageerimise tagamiseks ning tõenduspõhiste sekkumismeetmete väljatöötamisele vanemlike oskuste arendamise toetamiseks ja alaealiste kuritegevuse ennetamiseks.

Riskilastega tegelemine ja nende heaolu parandamine on oluline, sest õigeaegse ja asjakohase sekkumisega on võimalik ära hoida või vähendada negatiivseid tagajärgi, suurendada sotsiaalset võimekust ja sidusust ning vähendada alaealiste kuritegevusega seotud kulusid. Programmi elluviimise üks eeldus on koostöö EMP riikidega, kes omavad aastatepikkust tõenduspõhist praktikat riskilaste ja -noortega tegelemisel ning kelle eeskuju ja nõuannete toel on võimalik ka Eestis välja töötada nii haridus-, sotsiaal- kui ka justiitsvaldkonda kattev jätkusuutlik riskilaste ja –noorte probleeme koordineeriv valdkondadeülene koordinatsioonisüsteem. Edendades koostööd eri sidusrühmade vahel, aitab programm vähendada teenuse kvaliteedi kõikumust, mis on tingitud sidusrühmade killustatusest ja

erinevustest. Erilist tähelepanu pööratakse laste ja noorte toetamise tervikliku süsteemi arendamisele ning sidusrühmade võimestamisele.

Programmiettepanek koostati tihedas koostöös Norra kohalike ja piirkondlike omavalitsuste liidu (KS) kui doonorprogrammi partneri (DPP) ning Norra teiste ametiasutustega. Programmi viivad ühiselt ellu Eesti Vabariigi Haridus- ja Teadusministeerium (HTM) kui programmioperaator (PO) koostöös Eesti Sotsiaalministeeriumi (SoM) ja Justiitsministeeriumi (JuM) kui programmipartneritega (PP).

Programmi rakendusüksus (RÜ) on Eesti Noorsootöö Keskus (ENTK).

II AVATUD TAOTLUSVOORU TINGIMUSED

Avatud taotlusvooru üldeesmärk ja toetatavad tegevused

Eesti Vabariigi Haridus- ja Teadusministeerium koostöös Eesti Noorsootöö Keskusega kuulutab Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) finantsmehhanismist kaasrahastatava programmi „Riskilapsed ja –noored“ raames välja avatud taotlusvooru „Kaasamine ja sekkumised haridussüsteemis“ projektitoetuste taotlemiseks.

Avatud taotlusvooru üldeesmärk on arendada kaasavat hariduskorraldust ning suurendada koolide, nõustamiskeskuste ja kohalike omavalitsuste töötajate pädevust ja organisatsioonide suutlikkust riskirühma kuuluvate laste ja noorte toetamisel formaalharidussüsteemis ning võimalike riskide (väljalangevus, õpimotivatsiooni langus ja edasijõudmatus, koolikiusamine) ennetamisel.

Antud taotlusvooru kontekstis käsitatakse „riskis olevate laste ja noortena“ selliseid lapsi ja noori alates eelkoolieast kuni kohustusliku kooliea lõpuni (vanuses 1,5–18 aastat), kelle juurdepääs kvaliteetsele üldharidusele on piiratud ja/või kes on koolist väljalangemise ohus oma õpi- või käitumisraskuste, terviseprobleemide, puuete või pikaajalise õppetööst eemalviibimise tõttu või sotsiaalse või majandusliku olukorra, soo või etnilise päritoluga seotud põhjustel.

Arvestades sihtrühma vanust (1,5–18 aastat), mõistetakse haridusasutusena nii lasteaedu kui ka üldhariduskooli. Lühiduse huvides kasutatakse järgnevas „kooli“ mõistet, kuid see hõlmab ka koolieelseid lasteasutusi.

Tugispetsialistidena mõistetakse eelkõige koolides ja nõustamiskeskustes töötavaid eripedagooge ning psühholooge.

Hindamisvahendite all peetakse silmas standardiseeritud ja Eesti normidega varustatud teste, pedagoogilisi hindamisvahendeid nt osaoskuste hindamiseks; juhendmaterjale.

Projektitaotlused on oodatud **kahes alasuunas**:

1. **Kaasava hariduskorralduse arendamine ning riskis olevate laste toetamine.**
2. **Õppenõustamisteenuse parendamine, tugispetsialistide pädevuse tõstmine ning hariduslike erivajaduste kindlakstegemiseks vajalike hindamisvahendite arendamine.**

1. **Kaasava hariduskorralduse arendamine ning riskis olevate laste toetamine.**

Oodatakse projektitaotlusi, mis kaasavad tegevustesse lasteaedu, koole ning nõustamiskeskuseid järgmistes valdkondades :

- 1.1. **Koolipõhised kaasava hariduskorralduse ja koolikultuuri arendamisele suunatud projektid kõigi laste ja noorte toetamiseks formaalharidussüsteemis.** Eesmärk on ennetada võimalikke riske (väljalangevust, õpimotivatsiooni langust ja edasijõudmatust, koolikiusamist) haridusasutuse kui organisatsiooni, kõigi koolipere liikmete, haridusasutuse sisese ja välise tugisüsteemi töötajate pädevuse tõstmise, koostöömodelite arendamise ja sekkumiste rakendamise abil.

Toetatavad tegevussuunad:

- koolimeeskondade (koolijuhid, õpetajad, tugispetsialistid, lapsevanemad), kohalike omavalitsuste haridus- ja sotsiaaltöötajate pädevuse tõstmine järgmistel teemadel vastavalt osalejatele professionaalsetele vajadustele ja vastutusosaladele:
  - ✓ kaasav koolikultuur (juhtimine ja eestvedamine, hariduskorraldus, õppe kohandamine vastavalt õppijate vajadustele);
  - ✓ spetsiifiliste õpi- ja käitumisraskuste ning muude riskide (väärkohtlemine, kiusamine, hooletusse jätmine, vaimse tervise probleemid jms) varajane märkamine ja kindlakstegemine ning asjakohaste sekkumiste rakendamine.
- Koolimeeskondade ning koolide, vanemate, kohalike omavalitsuste ja nõustamiskeskuste (sh piirkondlike vaimse tervise keskuste ja lastekaitsetöötajate) koostöö tõhustamine ning toimivate koostöömodelite ja üleminekute (lasteaed-kool) arendamine.
- Tõenduspõhised sekkumismeetmed ja -programmid vaimse tervise ja käitumisprobleemide ning koolikiusamise ennetamiseks ja vähendamiseks ning kaasava koolikultuuri toetamiseks.

Et projektitegevuste mõju oleks võimalikult laialdane, tuleks kavandatud meetmeid ühe projekti raames rakendada vähemalt 40 haridusasutuses (lasteaias ja/või üldhariduskoolis) ühes maakonnas või naabermaakondades või üle kogu Eesti kõigis piirkondades, sõltuvalt projekti ulatusest (piirkondlik või üleriiklik).

- 1.2. **Sihtrühmapõhised projektid riskis olevate kolmanda kooliastme (7.-9. klassi) õpilaste toetamiseks.** Eesmärk on riskirühma kuuluvate õpilaste väljalangevuse ennetamine ja vähendamine, õpimotivatsiooni ja koolis edasijõudmise parandamine koolide, kohalike omavalitsuste ja mittetulundusühingute¹ ning õpilasühenduste koostöös.

Toetatavad tegevussuunad:

- Riskirühma kuuluvate õpilaste varajane kindlakstegemine ning suunatud toetamine (sh sihtrühmale sobivate mitteformaalsete võimaluste pakkumine õppimiseks ja oma sotsiaalsete oskuste arendamiseks; tunni- või koolivälised tegevused jms).
- Koolide, kohalike omavalitsuste ja mittetulundusühenduste ning koostöö tõhustamine ja koostöömodelite arendamine, kaasates kohalikku kogukonda.

---

¹ Juriidilise isikuna moodustatud mitteärilise eesmärgiga vabatahtlikud mittetulundusühingud, mis on sõltumatud kohalikust, regionaalsest ja keskvalitsusest, avaliku sektori asutustest, poliitilistest parteidest ja äriühingutest. Religioosseid institutsioone ja poliitilisi parteisid ei käsitleta valitsusväliste organisatsioonidena. Taotleja esitab tõendava dokumendi asutuse staatuse kohta.

Et projektitegevused jõuaksid võimalikult suure osa väljalangemisohus õpilasteni, peaksid kavandatud meetmed hõlmama vähemalt 200 õpilast ühes maakonnas, naabermaakondades või üle kogu Eesti kõigis piirkondades, sõltuvalt projekti ulatusest (piirkondlik või üleriiklik).

1. alasuuna (alateemad 1.1 ja 1.2) toetatavad tegevused:

- eri sihtrühmadele suunatud koolituskavade väljatöötamine (üldmoodul ja spetsiifilised koolitused sihtrühmade kaupa, sh koolitajate koolitused) ja koolituste läbiviimine;
- koolituste läbiviimiseks vajalike õppematerjalide koostamine, kohandamine, tõlkimine;
- tõenduspõhiste sekkumismeetmete ja -programmide rakendamine ning selleks vajalike õppe- ja juhendmaterjalide väljatöötamine;
- koolituste ja arendustegevuste ettevalmistamiseks ja sekkumiste mõju hindamiseks vajalikud analüüsid ja uuringud;
- kogemustevahetusele ja uute teadmiste omandamisele suunatud õppekülastused ja koostööseminarid;
- kohaliku tasandi koostöömodelite väljatöötamine ja rakendamine, koostöövõrgustike loomine ja arendamine jms.

2. Õppenõustamisteenuse parendamine, tugispetsialistide pädevuse tõstmine ning hariduslike erivajaduste kindlakstegemiseks vajalike hindamisvahendite väljatöötamine, selleks, et parandada õppenõustamisteenuste kvaliteeti ning kättesaadavust kohalikul tasandil.

Oodatakse projektitaotlusi abikõlblikelt taotlejatelt, kelle tegevusalaks on õpetajate ja tugispetsialistide koolitus või hindamisvahendite väljatöötamine:

- Tugispetsialistide ja nende koolitajate pädevuse tõstmine vähese või ebapiisava oskusteabega valdkondades:
  - ✓ koolide nõustamine kaasava hariduskorralduse rakendamise alal;
  - ✓ õppe kohandamine vastavalt õppijate vajadustele, sh spetsiifiliste õpi- ja käitumisraskustega (ADHD, autismispektrihäire, tõsised psüühikahäired) õpilaste toetamine;
  - ✓ õppenõustamise võrgustike loomine ja arendamine kohalikul tasandil;
- Tugispetsialistidele vajalike hindamisvahendite väljatöötamine, sh testid hariduslike erivajaduste kindlakstegemiseks; eripedagoogilised vahendid nõutavate õpitulemuste saavutamiseks ning vajalike oskuste hindamiseks; juhendmaterjalid.

Vastavalt taotlusvooru eesmärkidele toetatakse 2. alasuunas järgmiseid projekte ja tegevusi:

- tugispetsialistide koolituskavade väljatöötamine ning koolituste ja supervisioonide läbiviimine (sh koolitajate koolitused);
- koolituste ning analüüside ettevalmistamine ja nende mõju hindamise teostamine.
- koolituste läbiviimiseks vajalike õppematerjalide koostamine, kohandamine ja tõlkimine;
- hindamisvahendite väljatöötamine (sh testide standardiseerimine, valideerimine, normeerimine; juhendmaterjalide väljatöötamine; vahendite kujundamine ja trükkimine; kasutajakoolitus);
- kogemustevahetusele ja uute teadmiste omandamisele suunatud õppevisiidid ja koostööseminarid;
- kohalikul tasandil koostöömodelite ja –võrgustike arendamine ja rakendamine.

3. Projekti sihtrühm

- 3.1. Formaalharidussüsteemis õppivad riskiolukorras lapsed ja noored vanuses 1,5–18 aastat ning nende vanemad.
- 3.2. Koolieelsed lasteasutused ja üldhariduskoolid (sh koolimeeskonnad: koolijuhid, õpetajad, tugispetsialistid, hoolekogude liikmed).
- 3.3. Nõustamiskeskustes töötavad spetsialistid.
- 3.4. Riigi ja kohalike omavalitsuste ning nende allasutuste töötajad, kes vastutavad üldhariduse ning sellega seotud valdkondade korralduse eest.

4. Sobivad taotlejad

- 4.1. Eesti Vabariigi valitsusvälised organisatsioonid ², avalikud institutsioonid ja asutused, sealhulgas ministeeriumid ja nende allasutused, maavalitsused, sihtasutused, ülikoolid ja kohalikud omavalitsused.
- 4.2. Esimese alasuuna puhul peab taotleja kaasama projekti asjaomase piirkonna lasteaedu, koole ja nõustamiskeskusi (1.1. alateema puhul tuleb kaasata vähemalt 40 haridusasutust ja 1.2 alateema puhul vähemalt 200 õpilast).
- 4.3. Teise alasuuna puhul peab taotleja tegevusalaks olema õpetajate ja tugispetsialistide koolitus ning hindamisvahendite väljatöötamine.
- 4.4. Sobival taotlejal on vähemalt neli aastat kogemust hariduse, nõustamise või õpetajate ja tugispetsialistide koolituse valdkonnas (nõue ei kehti piirkondlike nõustamiskeskuste puhul, mis on nõustamiskeskuste võrgustiku ümberkujundamisest tulenevalt hiljuti asutatud) või tõendab taotleja, et projektimeeskonna liikmetel on vähemalt neli aastat kogemust vastavas valdkonnas ja projektijuhtimises.
- 4.5. Taotluse võib esitada üksnes Eestis registreeritud organisatsioon või asutus. Organisatsioonid ja asutused teistest EMP toetustest kasu saavatest riikidest ³, doonorriikidest (Island, Liechtensteini Vürstriik ja Norra Kuningriik) ning Venemaa Föderatsioonist saavad projektis osaleda partneritena.
- 4.6. Taotlejal ei ole võlgnevusi Eesti Noorsootöö Keskuse ees (aruanne esitamata, varasem toetuse mittesihhipärane kasutamine jms) muude toetatud projektide raames.
- 4.7. Äriettevõtte ei saa toetust taotleda, kuid võib osaleda projektis partnerina.

5. Eelisolukorras taotlused

Eelistatud on projektitaotlused:

- 5.1. mille tegevused on seotud programmi eesmärki toetatavate kohalike, regionaalsete ja valdkondlike vajadustega ning milles kasutatakse tõendus põhiseid meetodeid;
- 5.2. mille puhul on tegu ühisprojektidega, kuhu on kaasatud osapooled eri valdkondadest;

---

² Juriidilise isikuna moodustatud mitteäriilise eesmärgiga vabatahtlikud mittetulundusühingud, mis on sõltumatud kohalikust, regionaalsest ja keskvalitsusest, avaliku sektori asutustest, poliitilistest parteidest ja äriühingutest. Religioosseid institutsioone ja poliitilisi parteisid ei käsitleta valitsusväliste organisatsioonidena. Taotleja esitab tõendava dokumendi asutuse staatuse kohta.

³ Bulgaaria, Hispaania, Kreeka, Küpros, Läti, Leedu, Malta, Poola, Portugal, Rumeenia, Sloveenia, Slovakkia, Tšehhi, Ungari, Horvaatia.

- 5.3. kuhu on kaasatud madalama haldussuutlikkusega või eelistatud piirkondades asuvad omavalitsused, neis piirkondades paiknevad haridusasutused ja/või seal töötavad spetsialistid ja/või milles on suurem sihtgruppi kuuluvate laste- ja noorte esindatus⁴.
- 5.4. milles on selgelt osutatud, kuidas hinnatakse projektitegevuste tõhusust ja mõju ning kuidas kindlustatakse tegevuste jätkusuutlikkus pärast projekti lõppu
- 5.5. milles tegevuste väljatöötamise ja läbiviimise on kaasatud valdkonna tipp-pädevus (sh vajaduse korral väljastpoolt haridus- või sotsiaalvaldkonda, nt koolijuhtide koolitusmooduli puhul juhtimisalane pädevus, raskete psüühikahäirete alase koolituse puhul meditsiiniline pädevus jne) ning Eestis vähese või ebapiisava oskusteabega valdkondades on kaasatud väliseksperte;
- 5.6. milles koolituste või muude pädevuse tõstmise meetmete puhul on lisaks käsitletavatele teemadele kirjeldatud ka kasutatavad koolitus- või töövormid ja –meetodid ning tegevuse efektiivsuse ja kvaliteedi hindamise vahendid;
- 5.7. milles eri osapooli hõlmavate komplekssete koolitus- ja arendustegevuste puhul on kirjeldatud, kuidas kindlustatakse eri valdkondade spetsialistide sidus koostöö;

6. Taotluse tehnilised ja sisulised nõuded

6.1. Tehnilised nõuded

- 6.1.1. taotluse saab esitada punktis 4 sätestatud taotleja;
- 6.1.2. taotlus esitatakse selleks ettenähtud ajal ja korrektselt täidetud taotlusvormil (lisa 1) elektrooniliselt. Taotlusvorm on avaldatud programmi kodulehel <http://www.entk.ee/riskilapsedjanoored/kaasamine-ja-sekkumised-haridussusteemis/>;
- 6.1.3. projekti tegevused algavad kuue (6) kuu jooksul rahastamisotsuse tegemisest ning lõppevad taotluses märgitud perioodi jooksul, kuid mitte hiljem kui 30.04.2016;
- 6.1.4. taotlusele lisatakse üksikasjalik eelarve ja kulude jaotus;
- 6.1.5. taotlejal on eelarvevahendid abikõlbmatute või projekti kallinemisega seotud kulude katmiseks;
- 6.1.6. eelarves esitatud summad kajastavad tegevuste realistlike kulusid (nt vajaduse korral tuginevad hinnapakkumisele);
- 6.1.7. projekti käigus tekkivad võimalikud tulud on eelarves kajastatud ning taotletava toetuse summast maha arvestatud;
- 6.1.8. toetust ei eraldata toetuse saamise ajaks juba teostatud tegevustele ning väljaantud publikatsioonidele;
- 6.1.9. toetust ei eraldata teistest allikatest rahastatud projektidele;
- 6.1.10. projektitoetuse taotlusvormile lisatakse järgnevad dokumendid ühes eksemplaris:
  - projekti eelarve (lisa 2);
  - kinnitus maksuvõlgnevuste puudumise kohta Maksu- ja Tolliameti registrist⁵;
  - taotleja kinnitus, et taotlejal ei ole võlgnevusi ENTK ees seoses teiste toetust saanud projektidega;
  - ülevaade taotleja eelmise majandusaasta tuludest ja kuludest⁶;
  - omafinantseerimise kinnitus (lisa 5);

---

⁴ Vastavalt vaesuse ja töötuse olukorrale Eestis on käesoleva avatud taotlusvooru raames eelistatud need piirkonnad, kus vaesuse määr on 28,5% või rohkem ja töötuse määr on 11% või kõrgem, peamisi saari peetakse samuti vähemate võimalustega piirkondadeks. Eelistatud maakonnad (vastavalt Statistikaameti ja Eesti Töötukassa 2013 andmetele) on: Hiiu, Ida-Viru, Jõgeva, Lääne-Viru, Põlva, Saare, Valga, Võru.

⁵ Või viide asjakohasele avalikult kättesaadavale dokumendile.

⁶ Või viide asjakohasele avalikult kättesaadavale dokumendile.

- teostatavate tööde ja tegevuste detailne kirjeldus koos ajakavaga (lisa 4);
- projekti tegevusteks vajalikku kvalifikatsiooni tõendavad dokumendid (nt koolitusluba vms);
- ülevaade eelnevalt teostatud projektidest⁷.
- projektimeeskonna kirjeldus, mis sisaldab järgmist infot kõigi meeskonna liikmete kohta: ülesanded ja vastutusala projektis, erialane pädevus ja varasem töökogemus (vähemalt neli aastat) vastavas valdkonnas ja projektijuhtimises (CV vorm lisa 3);
- projekti teavituspiaan⁸;
- allkirjastatud partnerluse kinnitused (lisa 6).

6.2. Sisulised nõuded

- 6.2.1. projekt toetab programmi üldeesmärgi elluviimist;
- 6.2.2. projekt on suunatud punktides 1 ja 2 nimetatud eesmärkide saavutamisele ja tegevuste pakkumisele;
- 6.2.3. projekt aitab kaasa hinnatud ja tunnustatud praktika juurutamisele Eestis ning vastab taotlusvooru tingimustes esitatud nõuetele;
- 6.2.4. taotluses on kirjeldatud, kuidas projekti käigus saavutatud tulemusi rakendatakse, milline on nende pikaajaline positiivne mõju ning kuidas projektis algatatud tegevused jätkuvad pärast projekti lõppu;
- 6.2.5. projekti vahendid aitavad muuhulgas suurendada selliste efektiivsete meetmete mahtu ja levikut, mida saab jätkuvalt rakendada pärast projekti lõppu;
- 6.2.6. projektis arvestatakse horisontaalsete programmiüleste valdkondadega ning kirjeldatud on projekti võimalik mõju järgmistele valdkondadele: hea valitsemine, keskkond, majanduslik ja sotsiaalne jätkusuutlikkus ja sooline võrdõiguslikkus;
- 6.2.7. projekt on teostatav, st projekti probleemi, tegevuste, meetodite ja tulemuste seosed on arusaadavad ja põhjendatud; projekti eesmärgid on realistlikud; ajakava on realistlik ning projekti eelarve vastab tegevuste mahule ja on realistlik;
- 6.2.8. taotluses on osutatud, kuidas projektitoetus annab lisandväärtuse ning on vajalik projekti edukaks elluviimiseks;
- 6.2.9. taotluses on analüüsitud projekti riskid ning nende vältimise ja/või leevendamise võimalused ning esitatud lahendustepanekuid saab kasutada projekti elluviimisel;
- 6.2.10. taotluses on osutatud, kuidas sihtrühm on kaasatud projekti kavandamisse ja elluviimisse;

7. Taotluste hindamine ja valik

- 7.1. Taotluste hindamine koosneb kolmest etapist: tehniline hindamine, sisuline hindamine ning hinnatud taotluste läbivaatamine lõpliku valiku tegemiseks.
- 7.2. Iga avatud taotlusvooru raames saabunud projektitaotluse osas saadab ENTK projektitaotluses nimetatud kontaktisiku e-posti aadressile kinnituse projektitaotluse kättesaamise kohta.
- 7.3. ENTK viib läbi taotluste tehnilise hindamise. Vajadusel tehakse taotlejale täpsustavaid päringuid seoses taotluses sisalduva informatsiooni ebapiisavusega või taotluse vormistamisega. Taotlejatel palutakse saata päringule esmane vastus etteantud tähtpäevaks e-posti teel.
- 7.4. ENTK koostab otsuse, millised projektitaotlused suunatakse edasi sisulisele hindamisele ja millised lükatakse tagasi ning edastab selle taotlejale.

⁷ Ülevaates tuua välja taotleja viimase nelja aasta kogemus vastavas valdkonnas.

⁸ Vastavalt käesoleva taotluskutse hindamiskriteeriumile nr. 15.

- 7.5. Taotlejat, kelle taotlus ei läbi tehnilist hindamist, informeerib ENTK e-posti teel taotluses toodud aadressil tehnilise hindamise mitteläbimise põhjustest.
- 7.6. Tehnilistele nõuetele vastavad taotlused edastatakse sisulisele hindamisele.
- 7.7. Sisulise hindamise ajal hinnatakse taotlusi individuaalsete hindamislehtede alusel kahe eksperdi poolt. Selleks liidetakse kõigi ekspertide poolt taotlusele antud hindepunktid ja arvutatakse ekspertide arvuga jagades aritmeetiline keskmine. Kui ekspertide antud punktid erinevad enam kui 30%⁹ ning vähemalt üks ekspert on andnud taotlusele rohkem kui 70 punkti, antakse kõnealune taotlus hindamiseks kolmandale erapooletule eksperdile. Sellistel juhtudel võetakse pingerea koostamisel aluseks kahe lähima punktisumma keskmine.

Projektitaotluste sisuline hindamine toimub alljärgmiste kriteeriumite alusel:

Kriteerium	Maksimaalsed punktid
1. Projekt toetab programmi „Riskilapsed ja –noored“ üldesmärgi elluviimist.	5
2. Projekt on suunatud punktides 1 ja 2 nimetatud eesmärkide saavutamisele ja tegevuste pakkumisele.	5
3. Projekt aitab kaasa hinnatud ja tunnustatud praktika juurutamisele Eestis ning vastab taotlusvooru tingimustes esitatud nõuetele.	5
4. Projekti jätkusuutlikkus ja mõju	
<ul style="list-style-type: none"> taotleja kirjeldab, kuidas projekti käigus saavutatud tulemusi rakendatakse, milline on nende pikaajaline positiivne mõju ning kuidas projektis algatatud tegevused jätkuvad pärast projekti lõppu. 	5
<ul style="list-style-type: none"> projekti vahendid aitavad muuhulgas suurendada selliste efektiivsete meetmete mahtu ja levikut, mida saab jätkuvalt rakendada pärast projekti lõppu. 	5
5. Projekti teostatavus	
<ul style="list-style-type: none"> projekti probleemi, tegevuste, meetodite ja tulemuste seosed on arusaadavad ja põhjendatud 	5
<ul style="list-style-type: none"> projekti eesmärgid on realistlikud 	5
<ul style="list-style-type: none"> projekti ajakava on realistlik 	5
<ul style="list-style-type: none"> projekti eelarve vastab tegevuste mahule ja on realistlik 	5
6. Projektitoetus annab lisandväärtuse ning on vajalik projekti edukaks elluviimiseks.	5
7. Projekt aitab suurendada koolide, nõustamiskeskuste ja kohalike omavalitsuse võimekust kaasata efektiivselt riskis olevaid lapsi ja noori, kasutades selleks innovatiivseid lähenemisviise ja tegutsemismudeleid (kehtib 1. alasuuna projektide puhul).	5
8. Projekt aitab arendada kaasava hariduse ja hariduslike erivajaduste ekspertide pädevust vähese või ebapiisava oskusteabega valdkondades (kehtib 2. alasuuna projektide puhul).	5
9. Projekti on kaasatud madalama haldussuutlikkusega või eelistatud piirkondades asuvaid omavalitsusi, nendes piirkondades töötavaid spetsialiste ja/või tegevused on suunatud suurele hulgale sihtrühma kuuluvatele lastele ja noortele.	5
10. Ühisprojekt, mille tegevustesse on kaasatud eri valdkondi esindavad osapooled.	5
11. Taotlejal, projektimeeskonna liikmetel ja partneritel on varasemaid projektitöö kogemusi ning pädevus, teadmised ja kogemused projektitegevuste valdkonnas ja samalaadsete tegevuste läbiviimisel.	5
12. Projekti riskid ning nende vältimise ja/või leevendamise võimalused on analüüsitud ning esitatud lahendusettepanekuid saab kasutada projekti elluviimisel.	5

⁹ 30 punkti.

13. Sihtrühm on kaasatud projekti kavandamisse ja elluviimisse.	5
14. Projektis kasutatakse tõenduspõhiseid meetodeid ning tegevused on seotud programmi eesmärgi toetavate kohalike, piirkondlike ja valdkondlike vajadustega.	5
15. Teavituspiaan ¹⁰ on asjakohane ja teostatav.	5
16. Projektis arvestatakse horisontaalsete programmiülest valdkondadega ning kirjeldatud on projekti võimalik mõju järgmistele valdkondadele: hea valitsemine, keskkond, majanduslik ja sotsiaalne jätkusuutlikkus ja sooline võrdõiguslikkus.	5
TOTAL	95

7.8. Taotlust hinnatakse iga valikukriteeriumi alusel skaalal nullist viieni (hinnete aste on kaks punkti). Kõigi kriteeriumide puhul vastab antud punktide arv järgmistele hinnangutele:

0 – Taotlus ei vasta kriteeriumi nõuetele või seda ei ole võimalik hinnata puuduva või puuduliku teabe pärast.

1 – Nõrk. Taotlus vastab üldiselt kriteeriumi nõuetele, kuid ebapiisaval viisil või taotluses esineb olulisi puudusi.

3 – Keskmise. Taotlus vastab hästi kriteeriumi nõuetele, kuid taotlus vajab parandamist, mõned andmed on ebaselged.

5 – Suurepärase. Taotlus vastab täielikult kriteeriumi nõuetele, vajalik teave on täielik ja piisav. Taotlus on kergesti hinnatav.

7.9. Projektide valikukomisjon koosneb vähemalt kolmest asjakohase pädevusega inimesest, mille vähemalt üks liige on Eesti Noorsootöö Keskuse ja Eesti Vabariigi Haridus- ja Teadusministeeriumi väline. Valikukomisjon analüüsib ekspertide hinnatel põhinevat taotluste paremusjärjestust ning võib põhjendatud juhtudel taotluste paremusjärjestust muuta esitades üksikasjaliku muudatuste põhjenduse valikukomisjoni koosseleku protokollis.

7.10. Kõrgete hindamistulemustega võrreldavate taotluste puhul seatakse pingerea koostamisel prioriteediks kriteeriumid 2, 4, 7 või 8 (sõltuvalt projekti alasuunast), 9 ja 10 järgmises järjestuses:

- taotlused järjestatakse vastavalt punktidele, mida need on saanud kriteeriumi 2 „Projekt on suunatud punktides 1 ja 2 nimetatud eesmärkide saavutamisele ja tegevuste pakkumisele“ eest;
- taotlused järjestatakse vastavalt punktidele, mis need on saanud kriteeriumi 4 „Projekti jätkusuutlikkus ja mõju“ eest;
- taotlused järjestatakse vastavalt punktidele, mis need on saanud kriteeriumi 7 „Projekt aitab suurendada koolide, nõustamiskeskuste ja kohalike omavalitsuse võimekust kaasata efektiivselt riskis olevaid lapsi ja noori“ või 8 „Projekt aitab arendada kaasava hariduse ja hariduslike erivajaduste ekspertide pädevust vähese või ebapiisava oskusteabega valdkondades“ eest, sõltuvalt sellest, kas tegu on 1. või 2. alasuuna projektitaotlusega;
- prioriteetseks peetakse projekte, millesse on kaasatud madalama haldussuutlikkusega või eelistatud piirkondades asuvaid omavalitsusi, nendes piirkondades töötavaid spetsialiste ja/või mille tegevused on suunatud suurele hulgale sihtrühma kuuluvatele lastele ja noortele;
- prioriteetseks peetakse ühisprojekte, mille tegevustesse on kaasatud eri valdkondi esindavad osapooled.

¹⁰ Taotleja esitab projekti teavituspiaani (*Publicity Plan*) vastavalt EMP finantsmehhanismi 2009-2014 rakendusmääruse lisale 4 „*Information and Publicity Requirements*“ <http://eeagrants.org/Results-data/Results-overview/Documents/Legal-documents/Regulations-with-annexes/EEA-Grants-2009-2014>):

- 7.11. Valikukomisjoni ettepaneku alusel teeb ENTK direktor otsuse, milliseid projektitaotlusi rahastatakse ja millised jäetakse rahastamata¹¹. Rahastatakse üksnes taotlusi, mille keskmine punktisumma on rohkem kui 70 punkti ning mis on kriteeriumide 2, 4, 7/8, 9 ja 10 eest saanud vähemalt 26 punkti.
- 7.12. ENTK teavitab taotlejaid valikuprotsessi tulemustest ning avalikustab need.

8. Abikõlblikud kulud

Projektide abikõlblikud tegevused ja kulud on projekti elluviija või projekti partneri poolt tegelikult tehtud kulud, mis vastavad järgmistele kriteeriumitele:

- 8.1. Kulud, mis on tehtud abikõlblikkuse perioodil. Abikõlblikkuse periood on määratletud projektilepingus.
- 8.2. Kulud on seotud projekti eesmärgi ja tegevustega ja nad on märgitud projekti planeeritud üldeelarves.
- 8.3. Kulud on proportsionaalsed ja vajalikud projekti rakendamiseks.
- 8.4. Kulud, mis on otseselt vajalikud ja mõistlikud projekti elluviimiseks, eesmärkide ja oodatud tulemuste saavutamiseks.
- 8.5. Kulud on eristatavad ja kontrollitavad (nende tõestuseks peavad olema kulu- ja maksedokumentide originaalid), eelkõige läbi projekti elluviija raamatupidamisdokumentides kajastamise, ja määratud kindlaks vastavalt selle riigi kohaldavatele raamatupidamise standarditele, kus projekti elluviija on asutatud, ning vastavalt heale raamatupidamistavale.
- 8.6. Kulud vastavad kohaldatavate maksu- ja sotsiaalõigusaktide nõuetele.

Projekti abikõlblikud otsekulud¹²:

- 8.7. Projekti tööjõukulud – projektimeeskonna töötasud ning nendega kaasnevad seadusega ettenähtud maksud. Töötasude planeerimisel lähtutakse projekti elluviija ja projekti partneri tasustamise tavadest;
- 8.8. Projektis osalevate isikute reisi- ja päevarahad, tingimusel et need on kooskõlas projekti elluviija ja projekti partneri reisikulude tavapraktikaga ja siseriiklike regulatsioonidega;
- 8.9. Uute või kasutatud seadmete kulu, tingimusel, et seda amortiseeritakse vastavalt projekti elluviija ja samalaadsete esemete suhtes kohaldatavale heale raamatupidamistavale. Eesti Noorsootöö Keskus võtab arvesse üksnes selle osa kulumist, mis vastab projekti kestusele ja tegelikule kasutuse määrale projekti eesmärkide täitmiseks, välja arvatud juhtudel kui on õigustatud sisulistel põhjustel teistsugune lähenemine. Sellised erandid lepitakse kokku programmelepingus ning need on vastavuses riigiabi reeglitega;

---

¹¹ Mitterahastamise põhjused võivad olla järgmised:

- Taotlus ei kuulu menetlemisele, kuna laekus pärast tähtaega või ei olnud nõuetekohaselt vormistatud.
- Taotlus ei vasta tehnilistele nõuetele.
- Taotluse kohta rakendatakse taotlusvooru tingimuste punkti 7.11.
- Taotlusvooru eelarves ei jätku taotluste rahastamiseks vahendeid.

¹² Kulud, mis on otseselt seotud projekti rakendamisega ja mille projekti elluviija ja/või projekti partner eristab vastavalt oma raamatupidamistavale ja tavapärastele siseeeskirjadele projekti kuludena, ja mida saab seetõttu otse projekti kuludena kirjeldada.

- 8.10. Maa ja kinnisvara ostmine või ehitustegevus, kui sel on projekti eesmärkidega otsene seos ning see ei ületa 10% projekti abikõlblikest kogukuludest. Maa ja kinnisvara soetamisega seotud täpsemad reeglid on kirjas EMP finantsmehhanismi 2009-2014 rakendusmääruse artiklis 7.5¹³.
- 8.11. Tarvikute kulud ja väikevahendite kulud, tingimusel, et need on projektiga selgelt seotud ja rahaliselt eristatavad;
- 8.12. Muude projekti elluviija poolt projekti elluviimise eesmärgil määratud lepingutega kaasnevad kulud, tingimusel et määramine vastab kohaldatavatele riigihanke ja EMP finantsmehhanismi rakendusmääruse eeskirjadele;
- 8.13. Projektilepinguga igale projektile kehtestatud nõudmistest otseselt tulenevad kulud, sh avalikustamise ja informatsiooni levitamise kulud, projekti tegevuste hindamise ja auditiga seotud kulud, materjalide tõlkimise ja paljundamise kulud;

Projekti abikõlblikud kaudsed kulud (üldkulud):

- 8.14. Kulud, mida projekti elluviija ja/või partner ei saa eristada otseselt projektiga seotud kuludena, kuid mida saab raamatupidamislikult eristada ja põhjendada kuludena, mis tehti otseses seoses projekti abikõlblike otsekuludega (nt elekter, projektihaldusega seotud puhastus- või valveteenused jms).
- 8.15. Kui projekti eelarve sisaldab kaudseid kulusid, siis need peavad moodustama projekti otsestest abikõlblikest personalikuludest 15%. Kaudsed kulud koosnevad üldkuludest ja projekti tugitöötajate personalikuludest.
- 8.16. Kaudsed kulud
- bürootarbed;
  - sidekulud (telefon, postikulu);
  - infotehnoloogia (serverid ja võrgud) ja kontoritehnika hooldus- ja remondikulud;
  - kommunaalkulud (küte, vesi, elekter, ruumide koristamine);
  - projektihalduseks vajalike ruumide rent;
  - valveteenus;
  - maamaks;
  - projektiga seotud pangakonto avamise ja haldamise kulud ning ülekandetasud, kui projekti tarbeks on vaja eraldi pangakontot;
  - tugitöötajate personalikulud (raamatupidajad, personalitöötajad, hankespetsialistid IT-spetsialistid jt töötajad).

Projekti mitteabikõlblikud kulud on järgmised:

- 8.17. intress võlalt, võla teenindamise tasud ja viivised;
- 8.18. finantstehingute tasud ja muud finantskulud, välja arvatud kohaldatavatest õigusaktidest tulenevad kulud ning projektilepinguga kehtestatud finantsteenuste kulud;
- 8.19. eraldised kahjumi või võimalike tulevaste kohustuste katmiseks;
- 8.20. kahjum valuutakursi muutustest;
- 8.21. tagasisaadav käibemaks;
- 8.22. kulud, mis kaetakse muudest allikatest;
- 8.23. trahvid, rahalised karistused ja kohtuvaidluste kulud;
- 8.24. ülemäärased, järelemõtlematud ja muud projekti seisukohast põhjendamatud kulud.

---

¹³ Euroopa Majanduspiirkonna finantsmehhanismi 2009-2014 rakendusmäärus: <http://eeagrants.org/Results-data/Results-overview/Documents/Legal-documents/Regulations-with-annexes/EEA-Grants-2009-2014>

9. Projekti maksumus, minimaalne ja maksimaalne projektitoetuse summa, toetuse määr ja abikõlblikkuse periood

- 9.1. Taotlusvooru kogusumma on 1 991 372 eurot.
- 9.2. Ühele projektile eraldatav toetus on minimaalselt 170 000 eurot ning maksimaalselt 1 200 000 eurot
  1. alasuuna projektide puhul (kaasava hariduskorralduse arendamine) ning 791 372 eurot 2. alasuuna projektide puhul (õppenõustamisteenuse parendamine ja HEV hindamisvahendid).
- 9.3. Projekti minimaalne kestus on 24 kuud ning viimane kulude tegemise kuupäev on 30.04.2016.
- 9.4. Projekti kulud on abikõlblikud alates projektitoetuse eraldamise otsuse tegemise kuupäevast.
- 9.5. Projekti toetuse määr on:
  - 9.5.1. Valitsusväliste organisatsioonide¹⁴ puhul kuni 90% ulatuses, vähemalt 10% abikõlblikest kuludest tuleb katta taotlejal (rahaline omafinantseering). Valitsusvälistel organisatsioonidel on lubatud arvata omafinantseeringu hulka ka mitterahaline panus vabatahtliku töö näol, mis võib moodustada kuni 50% nõutud omafinantseeringu minimaalsest mahust. Nimetatud mitterahalise panusena käsitletakse vastava ametikoha keskmist tööjookulu koos kohustuslike sotsiaalkindluste maksetega ning arvestuse aluseks on Fontes PMP OÜ poolt läbi viidav igaaastane ametikohtade palgauring¹⁵
  - 9.5.2. Teiste lubatud taotlejate puhul kuni 85% ulatuses, vähemalt 15% abikõlblikest kuludest tuleb katta taotlejal (rahaline omafinantseering).
- 9.6. Projekti elluviijale tehakse eelnevalt esitatud põhjendatud taotluse alusel ettemakse kuni 20% ulatuses toetuse kogusummast. Ettemakse makstakse välja kuni 15 tööpäeva jooksul pärast projektilepingu sõlmimist ja ettemaksetaotluse kinnitamist. Väljamakseid teostatakse vastavalt kinnitatud väljamakse taotlustele.

10. Taotluse vormistamine ja esitamine

Taotluse esitamise tähtaeg on **31. märts 2014. a kell 16.00.**

Taotlus vormistatakse etteantud taotlusvormil (lisa 1). Taotlusvorm on kättesaadav ENTK kodulehel: <http://www.entk.ee/riskilapsedjanoored/kaasamine-ja-sekkumised-haridussusteemis/> Taotlus esitatakse selleks ettenähtud ajal ja taotlusvormil elektrooniliselt. Digitaalselt allkirjastatud taotlus esitatakse¹⁶ e-posti aadressile entk@entk.ee. Õigeaegselt esitatud taotlused registreeritakse. Registreerimine kinnitatakse taotlejale saadetava e-kirjaga. Pärast tähtaega laekunud taotlusi ei menetleta ega tagastata. Igalt taotlejalt menetletakse taotlusvoorul üht taotlust. Samalt taotlejalt enama kui ühe taotluse laekumisel avatakse avamiskoosolekul ajaliselt esimesena ENTK-sse saabunud nõuetekohaselt vormistatud taotlus. Taotlusvooru esitatud taotlusi esitajatele ei tagastata.

Projekti tulemusena koostatud materjalid, uuringud jne tehakse avalikkusele kättesaadavaks ning võimaldatakse nende kasutamist pärast projekti lõppu.

Lisainformatsioon ja kontakt

¹⁴ Juriidilise isikuna moodustatud mitteäriilise eesmärgiga vabatahtlikud mittetulundusühingud, mis on sõltumatu kohalikust, regionaalsest ja keskvalitsusest, avaliku sektori asutustest, poliitilistest parteidest ja äriühingutest. Religioosseid institutsioone ja poliitilisi parteisid ei käsitleta valitsusväliste organisatsioonidena. Taotleja esitab tõendava dokumendi asutuse staatuse kohta.

¹⁵ <http://www.fontes.ee/cms-data/upload/files/eesti-palgauring-2013-luhitutvustus.pdf>

¹⁶ Taotluse esitamisel peab arvestama võimalike tehniliste tõrgetega ja varuma selleks piisavalt aega.

Teave avatud taotlusvoorst, taotlemise tingimused ja taotlusdokumendid asuvad Eesti Noorsootöö Keskuse kodulehel: <http://www.entk.ee/riskilapsedjanoored/kaasamine-ja-sekkumised-haridussusteemis/>

Avatud taotlusvooru kontaktisik:

Natalia Reppo

EMP programmi „Riskilapsed ja –noored“ spetsialist

Eesti Noorsootöö Keskus

Tel: +372 7 350 396

E-post: natalia.reppo@entk.ee

Programmi koduleht <http://www.entk.ee/riskilapsedjanoored/>

Viited muudele asjakohastele dokumentidele

- Norra ja Euroopa Majanduspiirkonna finantsmehhanismide 2009-2014 koduleht: <http://eeag+rants.org/>
- Rahandusministeeriumi ning Norra ja Euroopa Majanduspiirkonna finantsmehhanismide 2009-2014 koduleht: <http://eeagrants.fin.ee/>
- Euroopa Majanduspiirkonna finantsmehhanismi 2009-2014 rakendusmäärus koos lisadega (inglise keeles) <http://eeagrants.org/Results-data/Results-overview/Documents/Legal-documents/Regulations-with-annexes/EEA-Grants-2009-2014>
- Euroopa Majanduspiirkonna finantsmehhanismist 2009-2014 rahastatud programmi „Riskilapsed ja -noored“ programmileping <http://www.entk.ee/riskilapsedjanoored/wp-content/uploads/2013/03/EE04-Programme-Agreement-25Feb2013.pdf>

III LISAD

Lisa 1. Projekti taotluse vorm.

Lisa 2. Projekti eelarve vorm.

Lisa 3. Projekti meeskonna liikme elulookirjelduse vorm.

Lisa 4. Tegevuste ajakava.

Lisa 5. Omafinantseerimise kinnituse vorm.

Lisa 6. Partnerluskinnituse vorm (eesti ja inglise keeles).